

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/155/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

396/2012. (XI. 28.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ (továbbiakban: panaszos) 2012. március 1-jén előterjesztett panasza alapján indult eljárásban a 2012. november 28-án – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes és dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k,

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2012. március 1-jén adta elő a vele és barátnőjével (a továbbiakban: L. G., a panaszos barátnője) – aki úgyszintén panaszt tett a Testületnél – szemben 2012. február 24-én este történt és sérelmesnek tartott rendőri intézkedést. A panaszos jelezte, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányságon (a továbbiakban: BRFK) úgyszintén panasszal élt, ugyanakkor a Testület vizsgálatát kérte az ügyben. A BRFK illetékes Kerületi Rendőrkapitánysága megküldte a Testületnek a 2012. március 5-én kelt végzést a rendőri intézkedés elleni panasz tárgyában indított közigazgatási eljárás felfüggesztéséről.

I.

1) A panaszos barátnőjével, L. G.-vel a lakásán beszélgetett. L. G. csengetésre rendőröket engedett be a lakásba, majd igazolta magát. A panaszost is megkérték, hogy igazolja magát, mire ő azt mondta nekik, hogy amennyiben kimennek a lakásból és ők is azonosítják magukat, annyiban igazolja magát. Erre nem reagáltak semmit az intézkedő rendőrök, ezért a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

panaszos és barátnője továbbra is arra kérte a rendőröket, hogy menjenek ki a lakásból. Semmit nem reagáltak továbbra sem a rendőrök, szóváltás nem alakult ki. A panaszos kinyitotta az ajtót, megkérdezte tőlük, „Nem mennek ki?”, erre sem történt semmi.

A panaszos ezután egy ügyvéd ismerősét hívta, miközben további két rendőr lépett a lakásba. Kérdésre azt mondták, „nyitva volt az ajtó”, ezért léptek be oda. Az ismerős ügyvéd a panaszosnak azt mondta, valami „nem stimmel”, lehet, hogy a házban lakik egy rendőr, és azt javasolta adja át az igazolványát. A panaszos átadta az igazolványt és megkérte, hogy engedjék ki a teraszra cigarettázni. Az a rendőr, akinek az igazolványt átadta a panaszos, elmondta, hogy a probléma az volt, hogy a panaszos nem igazolta magát, ezért hívtak erősítést. A panaszos erre azt mondta, nem arról volt szó, hogy nem akarta igazolni magát, ő csak megkérte, menjenek ki a lakásból. Egyébként ez a rendőr nyugtatgatta a panaszost. Amíg az adatokat lekérték, a panaszos a teraszon volt. Mire visszaért a teraszról már nyolc rendőr volt a lakásban, a barátnőjét nem engedték ki a lakásból és olyanokat hallott „hölgységem, ne lökdössön”.

Amikor az igazoltatást végző rendőr vissza akarta adni a panaszos iratait, *K. L.* (a továbbiakban: r. főtörzsőrmester) megjelent és rászólt a kollégájára, hogy ne adja vissza a dokumentumokat. Azonban a rendőr mégis visszaadta az iratokat a panaszosnak.

A panaszos hozzátette, azt vette észre, hogy egyre több rendőr van jelen, és azt tapasztalta, hogy az adat lekérdezéssel rendben volt minden, ezért megkérdezte tőlük, hogy akkor elmennek-e, amire válasz szintén nem érkezett. Amikor a fiatalabb rendőrök kikerkeztek, ők már elkezdtek visszareagálni, és provokatív módon, cinikusan visszaszólogatni. A rendőrök nevetgéltek az egészen. Mikor a panaszos kérte a rendőrök adatait, az egyik úgy reagált, „arról nem tehetek, hogy részegen nem tudja elolvasni a nevemet”. A panaszos itt jegyezte meg, hogy egyik rendőr sem igazolta magát, csak a névkitűzőre mutogattak.

A panaszos elővette telefontját, hogy felvételt készítsen, mire három rendőr odaugrott hozzá, köztük a r. főtörzsőrmester is, aki közölte a rendőrökkel, hogy akkor szabálysértés továbbfolytatása miatt „most visszük be őket” (ezt nem a panaszosnak mondták). A panaszos kezéből a r. főtörzsőrmester kicsavarta a telefont és két vagy három rendőr lenyomta hassal a kanapéra és hátra helyzetbe megbilincseltek. Erre közölte r. főtörzsőrmester a panaszossal, hogy „Álljon fel!”, mire a panaszos kinyitotta a száját, mert nem értette az egészet és röhejesnek találta, hogy két nővel szemben nyolc rendőr intézkedik. A panaszos keze bedagadt, és noha nem látható a csuklóján már semmi, de még most is érzi. Látélet nem készült a csuklójáról.

Ezután a panaszos lábára felhúzták a csizmát, és kikísérték a lakásból, ahol több rendőr volt, köztük egy rendőrnő is, aki a folyóson a falhoz nyomta, és ott tartotta kb. 5 percig, addig, amíg a panaszos barátnőjét megbilincseltek és a lakást bezárták. Ahogy a rendőrnő megfeszítve a falhoz tartotta, a felkarját olyan erősen fogta, hogy a mai napon is látható egy lilás, ujjnyi nagyságú elszíneződés, ami már kezd felszívódni. A panaszos mindeközben továbbra is értetlenül állt az egész eset előtt. A panaszos hozzátette, hogy a háznak van térfigyelő kamerája, de arról kaptak tájékoztatást a ház gondnokától vagy a műszakis embertől, hogy a felvételt csak hatósági személynek adják ki.

A panaszost és barátnőjét elszeparáltan, mint „a közönséges bűnözőket” külön kocsiba ültették és bevitték a rendőrségre. Itt először a panaszost egy rendőrnő és egy szőke férfi – akik egyébként a panaszos beszállítását is végezték – egy szobába kísérték, ahol elkészítették az igazolást, de nem hallgatták meg a panaszost. Csak az igazolást kellett aláírnia, semmi más nem történt és nem is közöltek semmi okot és célt a panaszossal.

Mikor a panaszos kijött a szobából, kiültették a váróba addig, amíg az igazolást nem kapta meg. Ekkor egy rendőr „vigyázott” rá. A többi rendőr eközben szemügyre vette a panaszost úgy, „mint aki nem bírja tartani a száját”.

Ezután panaszos az épületből kiment és amíg a barátnőjére várt, megjelent két civil ruhás rendőr, akik a helyszínen is jelen voltak, és cinikusan kezdtek viselkedni, nevetgélni. A panaszos értetlenül állt az előtt is, hogy a barátnője miért tartózkodik olyan sokáig bent, ezért vissza is ment. A panaszost azonban kitessekeltek az épületből.

A panaszos szerint „túl nagy volt a szája”, jogaival élve próbálta megvédeni magát. A panaszos szerint az volt a baj, hogy felvételt akart készíteni a rendőrökről, valamint, hogy ügyvédet hívott.

A panaszos a Testület tanácsadóinak kérdésére az alábbiakat adta elő.

Arra a kérdésre, hogy mivel indokolták a rendőri intézkedést, a panaszos úgy reagált, hogy a lakásban említették a csendháborítást.

Azzal kapcsolatban, hogy mikor halkították le a zenét, a panaszos azt mondta, hogy nem volt hangos a zene, de egyből lehalkították. Nem volt hangos a zene, nem volt buli, csak beszélgettek. Hozzátette, hogy érthetetlen számára az, hogy egy ilyen alkalom, hogy vezethet ahhoz, hogy az ágyra nyomják, megbilincselik és elviszik.

Az első rendőri kéréshez képest kb. 10 perccel később adta át igazolványát a panaszos, de ekkor már több rendőr jelen volt. Ruházátvizsgálásra nem került sor (sehol sem).

A rendőrségen nem történt semmi, adatait nem ellenőrizték le még egyszer, nem hallgatták meg. Az igazolványát a lakásban visszakapta.

A panaszos kérdésre elmondta, hogy a fenti egy esetet leszámítva, arra nem utaltak a rendőrök, hogy a panaszos és barátnője ittas lenne.

A panaszos tájékoztatta a tanácsadókat, hogy az BRFK-án 2012. február 25-én leadott egy panaszt (amelynek másolatát átadta), de úgy nyilatkozott, hogy a Testület vizsgálatát kéri ügyében. A panaszos megértette azt a tájékoztatást, miszerint párhuzamosan ugyanazon ügyben eljárás nem folyhat a rendőrség és a Testület előtt. A panaszos nem tiltakozott az ellen, hogy személyes adataitól mentesen a panaszügyében születendő állásfoglalását a Testület honlapján közzétegye.

2) A panaszos átadta a Testület tanácsadóinak a BRFK-án 2012. február 25-én előterjesztett panaszt, amely beadvány a következő többletinformációt tartalmazza.

A panaszos barátnője, azaz L. G. tulajdonában levő lakásban tartózkodott és beszélgetett, amikor 11 óra körül két egyenruhás férfi becsöngetett oda, hivatkozással arra, hogy „kihívták őket csendháborítás okán”. A panaszos rögzítette, hogy a zene valóban szólt, de nem volt hangos, csak ketten voltak és beszélgettek. A panaszos és barátnője be is hívták a lakásba a rendőröket, hogy nézzék meg, hogy semmi rosszat, hangosat nem csinálnak.

A rendőrök felszólították a panaszost és L. G.-t, hogy igazolják magukat, amire L. G., a lakás tulajdonosa azt megtette, majd megkérték a rendőröket, hogy ők is igazolják magukat, valamint, hogy hagyják el a lakást. A panaszos jelezte, hogy ha lakáson kívül lesznek a rendőrök, ő is igazolja magát. Erre „nem mozdultak” és újfent felszólították a panaszost, hogy azonnal igazolja magát. A panaszos és barátnője ezután ismét közölte a rendőrökkel, ha kimennek a lakásból, akkor azonnal igazolni fogja magát a panaszos. A rendőrök nem mentek ki, sőt mi több, két további rendőr szó nélkül bement a lakásba. A panaszos „addigra” odaadta igazolványát, lekérdezték az adatait, de a rendőrök a lakást nem voltak hajlandóak elhagyni. Ezután további két, majd újabb két, civil ruhás rendőr érkezett „két fiatal lányra”.

A panaszoshoz két rendőr ment oda – amikor telefonját elővette videofelvétel készítés céljából – és az egyikük kicsavarta kezéből a telefont, majd megbilincseltek.

Három rendőrautó volt a helyszínen, két külön gépkocsival vitték el a panaszost és barátnőjét, mintha „körözött bűnözők” lennének, mondván, hogy „szabálysértés továbbfolytatása történt”. A panaszos állítása szerint ugyanakkor ők minden utasítást követtek, a rendőrök „nem voltak hajlandóak elhagyni a lakást”.

A panaszos előadta, hogy durván elvezették őt és barátnőjét, indokolást nem kaptak, csak egy igazolást, amelyen jelezték panaszukat az intézkedés ellen. A panaszos számára érthetetlen a megtapasztalt bánásmód és a rendőri erőfölény két nővel szemben.

3) A panaszos 2012. március 1-jén átadta az előállítás indokáról és időtartamáról kiállított igazolást, amelyet a Testület a rendőrségi iratok között ismertet, tekintettel a dokumentumok tartalmi azonosságára.

4) A Testület kérte a panaszostól panaszának kiegészítését, amely beadvány a következő pluszinformációt tartalmazza.

A panaszos előadta, hogy előállítás okaként az intézkedés helyszínén nem közöltek semmit a rendőrök, ahogyan azt a Testület által felvett jegyzőkönyv tartalmazza. Amikor a panaszos rögzíteni akarta telefonjával a túrhetetlen állapotot, „három” rendőr ment neki. A rendőrkapitányságon sem közölték az intézkedés okát, a panaszost bevitték egy külön helyiségbe, levették a bilincset, majd aláírtak egy igazolást, amin semmiféle indokolás nem szerepelt. A két rendőr, aki a panaszost beszállította a rendőrségre úgyszintén nem értette a szituációt, hiába is kérdezett a panaszos tőlük bármit. Ők is csak később érkeztek a helyszínre.

A panaszos előadta, hogy nem alakult ki hangosabb szóváltás, de a rendőrök nagyon arrogánsan és lekezelően viselkedtek, nem igazolták magukat, a panaszos és barátnője kérésére nem hagyták el a lakást, illetve nem válaszoltak egyetlen kérdésre sem. Agresszíven léptek fel az előállításkor, és az igazoltatás és a lekérdezés befejeztével sem mentek el. Kivétel ez alól r. főtörzsőrmester társa, aki a többi rendőrhöz képest láthatóan együttműködőbb és emberségesebb volt. Ez a rendőr – ahogy a jegyzőkönyvben is szerepel – próbálta nyugtatni a panaszost, és elmagyarázni azt, hogy miért ment ki több rendőr.

A rendőrségen meghallgatás nem történt, nem közöltek semmint a rendőrök, így jegyzőkönyv sem készült.

5) Amint a fentiekben már rögzítésre került a panaszos barátnője úgyszintén panasszal fordult a Testülethez. A panaszról a Testület ügyfélszolgálati irodáján felvett jegyzőkönyv, a BRFK-án 2012. február 25-én benyújtott panasz, illetve a Testületi megkeresésre megküldött panaszkiegészítés a következő releváns, illetve panaszosétól eltérő adatot tartalmazza.

L. G. előadta, hogy 2012. február 24-én este, a tulajdonát képező lakásban tartózkodott a panaszossal és halk zene mellett beszélgettek. 23 óra 30 perc körüli időben két rendőr jelent meg a lakásnál, ahova L. G. „betessékelte” őket. L. G. igazolta magát, illetve a panaszost úgyszintén a személyi igazolvány átadására szólították fel, mire a panaszos megkérdezte, hogy milyen indokkal kérik azt. Ezt követően néhány perces szóváltás alakult ki, majd erősítést kértek a rendőrök. A panaszos, miután a rendőrök hátrányos jogkövetkezményt és kényszerítőeszköz alkalmazást helyeztek kilátásba, igazolta magát.

Itt kell rögzíteni, hogy L. G. a BRFK-hoz benyújtott beadványában úgy fogalmazott, hogy a kikerülő rendőrök – egy szomszéd bejelentése miatt – a lakásánál azért csöngettek és kértek személyi igazolványt, hogy lássák azt, hogy nincsen sok ember a lakásban, illetve, hogy nincs buli és egyéb hangzavar, mindössze a panaszos tartózkodik ott. A beadványból az is ismertté vált, hogy a panaszos jogaira hivatkozással kérte a rendőröktől, hogy fájadjanak ki a lakásból.

A panaszos barátnője előadta a Testület ügyfélszolgálatán, hogy a helyszínre először két rendőr, majd még két rendőr érkezett, illetve további három civil ruhás rendőr (akik nem mentek be a lakásba, kint, a bejárati ajtó előtt álltak), és további két rendőr – köztük egy rendőrnő – is megjelent.

Úgyszintén előadta L. G., hogy a panaszos felvételt kívánt készíteni a rendőri intézkedésről, amikor két rendőr odaugrott hozzá, majd a kanapéra lelökték és megbilincseltek, amelyet a vele szembeni bilincskalkalmazás követett.

L. G. emlékezete szerint talán a lakásban voltak már a rendőrök, amikor azt mondták, hogy hangos a zene. A panaszos barátnője azt is elmondta a Testület ügyfélszolgálati irodáján, hogy a hifin a maximum hangerő 30-as, illetve az intézkedés alkalmával 14-es hangerőn volt a zene. Hozzátette, hogy a hangerőt kérésre lejjebb vette.

L. G. a Testület ügyfélszolgálati irodáján arról tett említést, hogy a rendőrségen meghallgatták őket, amelyet a panaszkiegészítésében már úgy korigált: tudomása szerint nem történt

meghallgatás, mire őt bevitték (ő volt a második) az intézkedést végző rendőr már mindent tudott. A rendőrségen csak egy nyomtatványt töltött ki a szobán tartózkodó rendőrő.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a BRFK illetékes Kerületi Rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) Az intézkedés napján kelt előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint 2012. február 25-én 00 óra 10 perckor a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatták és a 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján – mint szabálysértést felszólítás ellenére folytató személyt – előállították.

A jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert alkalmaztak és az Rtv. 48. § d) pontjára tekintettel, azaz ellenszegülés megtörése érdekében az intézkedés helyszínén bilincskalkalmazás történt. A kényszerítő eszköz alkalmazására figyelmeztették a panaszost.

A bilincset 2012. február 25-én 00 óra 10 perctől 00 óra 20 percig alkalmazták a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 40. § (4) bekezdés b) pontja szerint kezek előre illetve hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett. A kényszerítő intézkedés és/vagy eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján az előállított a hozzátartozója/képviselőjének kiértesítését nem kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény szerint a panaszost 2012. február 25-én 00 óra 10 perckor szabálysértés – felszólítás ellenére – továbbfolytatása miatt előállították. Ezt követően a jelentés a panaszos barátnőjével szembeni személyes szabadságot korlátozó intézkedés kapcsán készült részletes jelentére hivatkozik.

A jelentés szerint a panaszost „L/16-os” szállította be a rendőrségre.

2) A panaszos barátnője, L. G. előállítása végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés a következőképpen tartalmazza az intézkedés alapjául szolgáló eseményt.

Az intézkedő rendőr 2012. február 24-én 23 óra 05 perckor az ügyeletes r. zászlós (a továbbiakban: ügyeletes) utasítására jelent meg a B., ... kerület, ... utca ... számú épületnél, mert onnan bejelentés érkezett csendháborításról.

Az intézkedő rendőrök a fenti címre kikerkezve, 23 óra 10 perckor, a 4. emeleten felvették a kapcsolatot a bejelentővel (*adatai zártan kezelését kérte*), aki kérdésre elmondta, hogy már két napja folyik a szomszédban az italozás, és hangos zene szól, ami az intézkedés napjától tűrhetetlené vált, emiatt nem tud pihenni sem ő, sem a környezetében élő lakók. Ezért megkérte az eljáró r. főtörzsőrmestert és r. őrmestert a továbbiakban: r. őrmester), hogy intézkedjenek.

Ezt követően a háztömbben megtalálták a zajforrást, ugyanis a fenti címen a 409-es lakásából hangos zeneszó és kiabálás hallatszott. Ezt követően a lakásba becsengetett az egyik rendőr, amire egy hölgy nyitott ajtót. A lakásban tartózkodó hölgy megkérte a rendőröket, hogy fáradjanak beljebb, győződjenek meg arról, hogy egyáltalán nem hangos a zene. A lakásban a hölgy rendőri kérésre átadta az igazolványát, mely során megállapítást nyert, hogy a lakás – a panaszos barátnője elmondása szerint – az ő tulajdonát képezi, de még nem volt ideje azt az okmányirodában a lakcímkártyára felvezettetni.

Az r. főtörzsőrmester megkérte a panaszos barátnőjét, hogy halkítsa le a zenét, de ezt ő nem tette meg, mondván, hogy szerinte az nem hangos, és ha bekapcsolna egy televíziót az is volna annyira hangos.

A lakásban tartózkodott még egy hölgy (a panaszos), aki többszöri felszólításra nem volt hajlandó igazolni magát. Közölte a r. főtörzsőrmesterrel, „hogy nem köteles igazolni magát magánlakásba, különben is ki engedte be önöket”. Megkérte a rendőröket, hogy „takarodjanak” ki a lakásból. Erre a r. főtörzsőrmester felvilágosította a hölgyet, hogy ha nem tesz eleget a rendőri felszólításnak, akkor elő fogja állítani. Ekkor a hölgy elővette mobiltelefonját, amelyen beszélgetést folytatott. A telefonbeszélgetés során közölte, hogy az ügyvéd ismerősét hívja. A hölgyet ismét felszólította a r. főtörzsőrmester, hogy fejezze be a telefonálást és adja át az igazolványát.

A hölgy – azaz a panaszos – ezt követően közölte velük, hogyha kimennek a lakásból, akkor hajlandó átadni az igazolványát. A telefonbeszélgetést követően a hölgy átadta az igazolványát, mely során megállapítást nyert, hogy ő a panaszos (N. N.), aki rendőri kérdésre elmondta, hogy barátnőjéhez jött fel szórakozni. A panaszos mindezt gúnyosan, flegmán, nem tetszésszerűen közölte a rendőrökkel.

Azután a r. főtörzsőrmester közölte L. G.-vel ismét, hogy halkítsák le a zenét, aminek nem tett eleget, továbbá közölte, hogy „nem hajlandó lehalkítani a zenét, ami nem hangos, különben is a lakásában tartózkodik, ahol azt csinál, amit akar”. A panaszos barátnője ezután azzal folytatta, hogy a rendőrök úgysem tehetnek velük semmit, „mert az intézkedést megpanaszolják, illetve feljelentést tesznek ellenünk”, valamint a L. G. hozzátette, hogy meg tudja keseríteni a rendőrök életét, mivel szülei a „Nemzetbiztonságnál” dolgoznak és tenni fognak arról, hogy ne legyenek a jövőben rendőrök. A L. G. ezután felszólította őket, hogy távozzanak a lakásból.

A lakásban tartózkodó L. G. és a panaszos ezt követően mobiltelefonjukon beszélgetést folytattak. A telefonbeszélgetés során felhangosították a zenét. Az intézkedő rendőrök közölték velük, hogy fejezzék be a cselekedetüket, aminek nem tettek eleget. Mivel többszöri felszólításra sem tettek eleget a rendőri intézkedésnek, ezért az ügyeleten keresztül segítséget

kért a r. főtörzsőrmester, melynek következtében a „L/14-es”, illetve a „L/16-os” a helyszínrre érkezett.

A helyszínen megjelenve az „L/14-es” hallva a zenét a lakásba belépve az ajtón – mivel azt nyitott állapotban találta – bejött a szobába, ahol két hölgyet vett észre, akik magukból kikelve ordítottak a helyszínen lévő járőrökkel.

Ezt követően a helyszínen újból fel lett szólítva a panaszos és barátnője, hogy hagyják abba a hangoskodást és vegyék lejjebb a zenét, vagy kapcsolják ki azt. A L. G. és a panaszos és ezt nem vette tudomásul, majd a r. főtörzsőrmester közölte velük, hogy „szabálysértés felszólítás ellenére történő továbbfolytatása végett” 00 óra 10 perckor előállításukra kerül sor a BRFK ... Kerületi Rendőrkapitányságra. Erre közölte a panaszos és barátnője, hogy ahhoz nincs joguk és takarodjanak a lakásból.

A helyszínen ezt követően – mivel L. G. és a panaszos többszöri felszólításra sem hagyta abba a cselekményt – testi kényszer alkalmazásával megbilincselte őket a r. főtörzsőrmester. A helyszínről tájékoztatta a szolgálatirányító parancsok r. hadnagyot (a továbbiakban: szolgálatirányító parancsnok), valamint ÜTI r. főhadnagyot (a továbbiakban: ÜTI) a fenti eseményekről, akik közölték a r. főtörzsőrmesterrel, hogy szabálysértés továbbfolytatása végett állítsa elő a két személyt a kapitányságra.

A panaszos és barátnője az ÜTI-nek sérülés nélkül került átadásra.

A rendőrkapitányságon az igazolás kiállítása során a panaszos és barátnője sérülésre nem panaszkodott, orvosi ellátást nem igényeltek, de az intézkedéssel kapcsolatban panasszal éltek. Mindkét előállított a panasszal kapcsolatban „rendőri túlkapást” rögzített, de konkrétan az esettel kapcsolatban azt közölték, hogy „nem hajlandóak többet mondani”.

Ezt követően az intézkedő rendőr tájékoztatta az „L/8-as” – azaz a szolgálatirányító parancsnokot –, hogy az előállított személyek panasszal élnek, aki ezt követően a rendőrkapitányságon megjelent. A kapitányságon a panaszos és barátnője – az igazolás átadása után – 00 óra 30 perckor, az ÜTI illetve a szolgálatirányító parancsok engedélyével sérülésmentesen távozott. A rendőrkapitányságon, az elbocsátás során a panaszos és barátnője annak adott hangot, hogy ha beszállították őket, akkor kötelességük hazavitelükről is gondoskodni, ellenkező esetben feljelentést tesznek ellenük.

Az intézkedés alá vont személyeket az ügyeleten keresztül ellenőrizte az intézkedő rendőr, akik abban nem szerepeltek.

Az ÜTI utasította az intézkedő rendőrt, hogy készítsen személyi szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentést.

Az intézkedés során jelen volt az „L/14-es”, azaz egy r. törzsőrmester és egy r. őrmester.

3) A szolgálatirányító parancsnok által elvégzett parancsnoki kivizsgálás szerint a panaszos és barátnője a rendőrkapitányságon meghallgatásra került, amelynek során jelezték, hogy

panasszal kívánnak élni a rendőri intézkedéssel szemben. A panaszos és barátnője kifogásolta az előállítást és a velük szemben alkalmazott kényszerítőeszköz használatot.

A parancsnoki kivizsgálás keretében meghallgatásra került az intézkedő r. főtörzsőrmester (járőrvezető) és r. őrmester járőrtársa.

A dokumentum megegyezik a fent ismertetett jelentéssel az intézkedés helyszínén való megjelenés okát illetően. A kivizsgálás szerint a panaszos (N. N.) nyitott ajtót a rendőrök csengetésére és beengedte a lakásba őket. A rendőrök felszólították panaszost és barátnőjét, hogy a hangos zene és a kiabálás a szomszéd lakókat zavarja, valamint, hogy ezzel megvalósítják a csendháborítás szabálysértését, illetve, hogy fejezzék be cselekményüket. Erre a panaszos és barátnője közölte, hogy nem hajlandóak a zenét halkra venni és a kiabálást sem fejezik be, mert így érzik jól magukat.

A szabálysértést többszöri felszólítás ellenére sem voltak hajlandóak abbahagyni, ezért a BRFK ... Kerületi Rendőrkapitányságra előállították a panaszost és barátnőjét. Az előállítás és a kényszerítő eszköz használat tényét a rendőrök a szolgálatirányító parancsnok illetve az ügyelet felé rádióan jelentették.

Ezt követően a szolgálatirányító parancsnok azt rögzítette, hogy a kivizsgálást az Rtv., a Szolgálati Szabályzat, a Magyar Köztársaság Rendőrségének Járőr- és Őrszolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 22/1997. (XI. 18.) ORFK utasítás valamint a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás alapján hajtotta végre.

Tekintettel arra, hogy az „35/2006 ... Kerületi Önkormányzati rendeletben” foglalt szabálysértés (csendháborítás) állt fenn, ezért az Rtv. 13. § (1) bekezdése értelmében a fenti címre kiérkező rendőröket intézkedési kötelezettség terhelte.

A panaszos és barátnője az általuk elkövetett szabálysértéstől a felszólítás ellenére sem állt el, illetve a lakók nyugalma másféleképpen biztosítani nem lehetett, ezért a rendőri intézkedés az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése alapján az arányosság követelményeinek megfelelt. Az intézkedés alá vont személyekkel szemben az előállításra az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján (a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítása) került sor.

A kényszerítő eszköz alkalmazásának kilátásba helyezésére a figyelmeztetés elhangzott, valamint a „Törvény nevében” a cselekmény abbahagyására a felszólítás megtörtént, ennek ellenére az intézkedés alá vont személyek továbbra is passzív ellenállást tanúsítottak és nem álltak el a csendháborítástól.

A testi kényszer során az intézkedés alá vont személyek kezét a passzív ellenszegülés megtörése végett – sérülést nem okozó módon – hátra feszítették az Rtv. 47. §-a alapján, valamint a további intézkedés biztonságos lefolytatása végett és a későbbi ellenszegülés megakadályozása céljából Rtv. 48. § d) pontja alapján bilincs alkalmazására került sor.

A bilincs jogszerűen, a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja alapján a kezek hátra bilincselésével történt.

Az előállítást az ... forgalmi rendszámú rendőri jelleggel ellátott szolgálati gépkocsival hajtották végre. A panaszos és barátnője az előállító helyiségbe történő befogadása nem volt indokolt, ezért arra nem került sor.

A panaszos és barátnője az ÜTI engedélyével sérülésmentesen 2012. február 25-én 00 óra 30 perckor szabadon távoztak.

A szolgálatirányító parancsnok a fentiekre való tekintettel megállapította, hogy a r. főtörzsőrmester valamint a r. őrmester a szolgálat ellátására alkalmas állapotban voltak. Az általuk foganatosított személyi szabadságot korlátozó intézkedés valamint a kényszerítő eszköz alkalmazása az arányosság és a szükségesség követelményeinek megfelelően jog- és szakszerű volt.

A szolgálatirányító parancsnok rögzítette, hogy előállításban segítséget nyújtott további egy r. törzsőrmester (járőrvezető) és egy r. őrmester a ... forgalmi rendszámú rendőri jelleggel ellátott szolgálati gépkocsival.

A szolgálatirányító parancsnok megállapította, hogy az intézkedő r. főtörzsőrmestert valamint r. őrmestert fegyelmi felelősség nem terheli, velük szemben fegyelmi eljárás elrendelését nem javasolta.

4) A r. főtörzsőrmester 2012. április 13-án kelt jelentése a következő többletinformációt tartalmazza.

A szóban forgó címen (a „zaj forrása”) a r. főtörzsőrmester többszöri csengetésére nyitott ajtót egy hölgy, akinek az első mondata úgy kezdődött: „ki az a személtáda, aki folyton betelefonál, mert hangos a zene”. A hölgy meglátva, hogy az ajtóban rendőrök állnak, visszább vett a hangneméből és készségesen kérdezte, hogy mit szeretnének.

A r. főtörzsőrmester a helyszínen, a bejárati ajtónál tájékoztatta a hölgyet, hogy hangos a zene és az ott lakókat az zavarja, mivel nem tudnak aludni, ezért adatait fel szeretné írni.

A hölgy ezt követően közölte a r. főtörzsőrmesterrel, hogy ne az ajtóban álljanak meg, hanem fáradjanak beljebb a lakásba, illetve közölte hogy saját szemükkel győződjenek meg arról, hogy nem hangos a zene. A lakásba belépve a nappaliban egy mini hifitoronyból hangos zene szólt, illetve egy másik hölgy is a szobában tartózkodott.

Ezt követően az ajtót nyitó hölgy – a panaszos barátnője, L. G. – a nappaliban személyazonosító igazolvánnyal igazolta magát. Az igazolvány átadása előtt L. G. elmondta a r. főtörzsőrmesternek, hogy barátnőjével, a panaszossal iszogatnak, illetve zenét hallgatnak, ami számára nem bűn. Eközben a r. főtörzsőrmester tájékoztatta L. G.-t, hogy ez a magatartás, illetve a lakásból hangosan kihallatszó zene másokat zavar és ezen cselekményükkel szabálysértést követnek el.

Az intézkedés során, mivel nagyon hangos volt a zene, a r. főörzsőrmester megkérte L. G.-t, hogy próbálja lejjebb halkítani a zenét, mivel nem érti, hogy mit kíván közölni vele. L. G. erre a hifitoronyhoz lépve úgy tett mintha lejjebb halkítaná a zenét, de valójában nem tette.

A helyszínen, a lakásban tartózkodó másik hölgyet (a panaszost) is megkérte a r. főörzsőrmester, hogy igazolja magát, aki mélységesen fel volt háborodva, valamint kikérte magának az intézkedést.

L. G. hallva a panaszos felháborodását, közölte a rendőrökkel, hogy „most” takarodjanak ki a lakásából, ellenkező esetben hívja az ügyvédjét, illetve szól az apjának, aki magas pozícióban van és majd elintézi a r. főörzsőrmester sorsát. L. G. ezt hangoztatva elővette a telefonját, majd azon beszélgetést folytatva odalépett a r. főörzsőrmesterhez és a nevét, a rendfokozatát valamint a jelvéyszámát leolvastva azt a telefonba bemondta, majd közölte, hogy nincs joguk a rendőröknek a lakásában tartózkodni.

A r. főörzsőrmester a lakásban közölte ezután L. G.-vel, hogy intézkedés alatt áll és fejezze be a különböző megjegyzéseket, illetve a fenyegetőzéseket. L. G. ezt követően arrogánsan illetve magából kikelve kiabált, a rendőri kérdésekre pedig nem válaszolt (kié a lakás, milyen jogcímen tartózkodik a lakásban).

Eközben a lakásban tartózkodó panaszost a r. főörzsőrmester járőrtársa – aki „rendőr próba őrmester” – vonta intézkedés alá, de a panaszos többszöri felszólításra sem volt hajlandó átadni a személyi igazolványát. A panaszos folyamatosan trágár szavakat hangoztatott, illetve mobiltelefonját elővéve azon hívást kezdeményezett, majd közölte az intézkedő rendőrökkel, hogy fel lesznek jelentve. A r. főörzsőrmester ezután a törvény nevében felszólította, hogy igazolja magát, illetve próbálják meg lehalkítani a zenét.

A panaszos erre személyi igazolványával igazolta magát, miszerint ő N. N. és a szóban forgó lakásba nincs bejelentve, illetve a r. főörzsőrmester többszöri kérdésére úgy reagált flegmán: „Magának ahhoz semmi köze!”. Az intézkedés alatt a panaszos folyamatos telefonbeszélgetést folytatott. Majd a panaszos megkérdezte a rendőröktől, hogy milyen joggal írják fel az adatait.

A r. főörzsőrmester a lakásban újból megkérte a panaszost és barátnőjét, hogy halkítsák le a zenét, vagy azt szüntessék meg, aminek nem tettek eleget. A r. főörzsőrmester a panaszos és L. G. adatait leellenőrizte a körözésben, illetve az ügyelettől segítséget kért, mivel a két hölgy „elégé agresszív magatartást mutatott”, valamint tájékoztatta az ügyeletes tisztet, hogy a két személy többszöri felszólítás ellenére sem hagyja abba a lakásban a hangoskodást, illetve a zenét nem hajlandóak lehalkítani, ezért szabálysértés továbbfolytatása végett előállításukra kerül sor. A r. főörzsőrmester az eseményeket jelentette a szolgálatirányító parancsnoknak is, amit tudomásul vett.

A helyszínen eközben megjelent „L/14-es, L/16-os, illetve az L/akció, L/ügyeletes utasítására” a fentiek alapján. A helyszínre elsőként az „L/14-es” gépkocsizó járőr érkezett, akik a lakás ajtaján beléptek – amely nyitott állapotban volt –, majd a folyosón továbbhaladtak, ahol a panaszos és barátnője „szóval támadt” a kiérkező járőrökre: „Mi a faszt kerestek itt? Mit akartok? Ekkora bűnözők vagyunk?”.

A r. főörzsőrmester ezek után a lakásban tartózkodó panaszost és barátnőjét a törvény nevében felszólította arra, hogy „hagyják abba cselekedeteiket, illetve a zenét szüntessék meg, mert, ha nem akkor szabálysértés továbbfolytatása végett elő lesznek állítva”. A panaszos és barátnője ezeket a kijelentéseket már úgy hallhatták, hogy a folyosón lévő „L/16-os, illetve az L/akció” szolgálat járőrei is jelen voltak, azaz ők a nyitott bejárati ajtó előtt tartózkodtak.

A panaszos és barátnője nem tett eleget a többszöri rendőri felszólításnak, illetve a zenét nem némították le, ezért a r. főörzsőrmester közölte velük, hogy testi kényszert fog velük szemben alkalmazni, ha kell. Ezen felszólítás során a panaszos barátnője azt mondta, hogy nem fogja lehalkítani a zenét, nem fejezi be kiabálást illetve, hogy ehhez nincs joguk, illetve ezen kijelentések után obszcén szavak használata következett. Mindezt az intézkedő rendőr helyszínen tartózkodó kollégái is hallották. A panaszossal és barátnőjével szemben ezután testi kényszert alkalmaztak, melyek során kezeket hátra bilincseltek, mivel „megpróbáltak ellenállni”, illetve kibújni az intézkedés alól.

Ezt követően a panaszost az „L/16-os” gépkocsizó járőre elkísérte a szolgálati gépkocsihoz, majd előállította a rendőrkapitányságra.

A helyszínen, L. G. jelenlétében a lakásban a még mindig hangosan szóló zenét a rendőrök kikapcsolták, illetve ugyancsak L. G. jelenlétében a lakást bezárták, majd annak kulcsát átadták neki és előállították a rendőrkapitányságra.

A r. főörzsőrmester a rendőrkapitányságon a tájékoztatta az ÜTI-t arról, hogy a két előállítottak sérülése nem keletkezett, de mindketten panasszal éltek.

Az igazolásokat külön-külön az előállító helyiségben állították ki. Az előállítás során két fő részére igazolást töltöttek ki, akik a panaszjelölés rovatban a „Rendőri túlkapás” megjegyzést rögzítették. Ezt követően ÜTI engedélyével külön-külön távoztak.

Távozásuk során a panaszos és barátnője újból megjegyezte: „nem ússzák meg szárazon, hogy ilyen köcsögök voltak”.

Az intézkedés – annak kezdetétől a végéig – kulturált, megfelelő hangnemben zajlott, valamint az intézkedés során azért kért további járőrt a r. főörzsőrmester a helyszínre „hogy az ilyen atrocitásokat illetve szidalmazásokat más járőr is hallja, illetve az atrocitás elkerülés végett”.

A szabadon bocsátás végeztével a panaszost és barátnőjét a rendőrök nem kísérték haza, illetve nem vitték el őket, mivel a „szolgálati gépkocsi nem erre a célra van kitalálva”. A r. főörzsőrmester megjegyezte, hogy az előállítottaknál mobiltelefon és némi készpénz is volt. A rendőrök tájékoztatták a panaszost és barátnőjét, „hogy taxit tudnak rendelni maguknak, ha az megfelelő nekik”.

Az előállított személyekkel szembeni személyi szabadságot korlátozó intézkedésről jelentés, valamint feljelentés készült.

A panaszos és barátnője a nyilvántartás szerint nincsenek bejelentve a szóban forgó címen.

A r. főörzsőrmester végül úgy fogalmazott, hogy az intézkedés során szakszerűen, illetve jogszerűen járt el. Megjegyezte továbbá, hogy mindkét előállított személy alkoholos befolyásoltság alatt állt, valamint tudomása szerint az intézkedést követően pár nap elteltével újabb rendőri intézkedésre került sor a fenti címen csendháborítás miatt.

5) A Testület ismételt megkeresésére a rendőrség továbbította a szabálysértési ügyben készült feljelentést. A feljelentés szerint a panaszossal szemben – a „35/2006 Önkormányzati rendelet csendháborítás” – a fentiekben már ismertetett tényállás alapján tett feljelentést az intézkedő r. főörzsőrmester és r. őrmester.

A dokumentum szerint a panaszos és L. G. felszólítás ellenére sem volt hajlandó levenni a hangerőt és nem működtek együtt. Mivel a rendőri intézkedés során többszöri felszólításra sem volt hajlandó a panaszos a zajforrást megszüntetni, ezért vele szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak. Tájékoztatták a panaszost, hogy ellene szabálysértési feljelentés készül, amit nem vett tudomásul.

6) A Testület a rendőrség másodszori megkeresése alkalmával ismételten számtalan kérdést fogalmazott meg a megtapasztalt panaszosi és rendőrségi adatok között meghúzódo ellentmondás és megválaszolatlanul hagyott kérdések okán. A rendőrség ennek hatására mindössze arról nyújtott tájékoztatást, hogy pontosan hányan intézkedtek, illetve jelentek meg a szóban forgó lakásnál. A jelentés szerint összesen kilenc rendőr volt a helyszínen, akik mindnyájan a BRFK ... Kerületi Rendőrkapitányságának beosztottjai.

7) A előállításról kiállított igazolás szerint a személyi szabadságot korlátozó intézkedés 2012. február 25-én 00 óra 10 perctől 00 óra 30 percig tartott. Nem tartalmazza a dokumentum az előállítás Rtv. szerinti indokát és jogalapját. A panaszos az igazoláson azt jelölte meg, hogy az előállítás időtartama alatt sérülése nem, de panaszja keletkezett. A panasz konkrét megjelöléseként azt írta az igazolásra: „Rendőri túlkapás!!” Az igazolást a panaszos aláírásával látta el.

8) A rendőrség továbbította a bejelentést rögzítő nyilvántartás panaszügyet érintő részét, amely szerint 2012. február 24-én 22 óra 31 perckor érkezett bejelentés a szóban forgó ingatlanon bekövetkezett csendháborításról. A kerületnek 22 óra 34 perckor került kiadásra az intézkedés. Az „eredeti emlékeztető” szerint: „A fenti címen lévő lakó mellett a 409-es lakásban hangos a házibuli”. A helyszínre küldésre 23 órakor került sor.

9) A BRFK ... Kerületi Rendőrkapitányság megküldte a Testület részére az eljárás felfüggesztéséről szóló, 2012. március 5. napján kelt végzését. A végzés értelmében a hatóság a panaszos által benyújtott panasz alapján folytatott eljárást a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 32. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a Testület állásfoglalásáig felfüggesztette.

III.

A Testület a panaszbeadvány alapján vizsgálat tárgyává tette a rendőri intézkedés jogszerűségét, azaz azt, hogy az intézkedő rendőrök a megfelelő jogalap és indok alapján, illetve az arányosság követelményének szem előtt tartásával fogantatosítottak-e intézkedést a szóban forgó ingatlanon, illetve került-e sor a panaszos előállításra és kényszerítőeszköz alkalmazására. Értékelte továbbá azt is a Testület, hogy megfelelő bánásmódban részesült-e a panaszos a rendőri intézkedés alatt.

A Testület a panaszeljárás során arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében foglalt emberi méltósághoz illetőleg az abból levezethető testi épséghez, a IV. cikkében biztosított szabadsághoz és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület értékelte, hogy az intézkedő rendőrök intézkedési kötelezettsége fennállt-e a tárgyi lakásnál, illetve a magánlakásban való intézkedésre jogszerűen került-e sor. A Testület ezek mellett azt értékelte, hogy érvényesült-e az arányosság követelménye a rendőri létszám megválasztása során.

a) Elsőként azt kellett tisztáznia a Testületnek, hogy milyen indok és jogalap birtokában jelent meg a két rendőr a szóban forgó lakásnál, illetve azt, hogy ez az intézkedés okozott-e alapjogsérelmet a panaszosnak.

Az Alaptörvény 46. cikkének (1) bekezdése kimondja: „A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.” Ezen túlmenően az Rtv. 1. §-a tartalmaz rendelkezéseket a rendőrség feladatára vonatkozóan. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdésének 1., 2. és 3. pontja szerint az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és az Rtv. felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében a rendőrség általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését; szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében; ellátja a közbiztonságra veszélyes egyes eszközök és anyagok előállításával, forgalmazásával és felhasználásával kapcsolatos hatósági feladatokat. Az Rtv. 11. § (1) bekezdése a rendőr feladatainak ellátásáról és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről a következőképpen rendelkezik: „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.”

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése pedig a rendőr intézkedési kötelezettségével kapcsolatosan a következőket rögzíti: rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekmény észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. A Szolgálati Szabályzat 4. § (3) bekezdése az Rtv. előírásait a következőképpen egészíti ki: A rendőr meghatározott szolgálati feladat végrehajtása során észlelt vagy tudomására jutott

kisebbségi súlyú jogsértő cselekmény esetén a meghatározott szolgálati feladatának teljesítését folytatja, azonban a szolgálati előljárónak történő jelentéssel vagy a legközelebbi általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv ügyeletének értesítésével köteles intézkedést kezdeményezni. A rendőr az életet, testi épséget és a vagyonsbiztonságot közvetlenül veszélyeztető magatartás észlelése esetén köteles intézkedni.

A rendelkezésre álló rendőrségi dokumentumokból – így mások mellett a rendőrségre érkezett bejelentésekről készült nyilvántartásból – kiderült, hogy a panaszolt intézkedés helyszínéről, a szóban forgó lakás szomszédságából csendháborításról érkezett bejelentés. A nyilvántartásban szereplő eredeti emlékeztető szerint: „A fenti címen lévő lakó mellett a ...-es lakásban hangos a házibuli”.

Ezzel összhangban a rendelkezésre bocsátott dokumentumok szerint a két intézkedő rendőr az ügyeletes utasítására jelent meg a tárgyi lakásánál, ahol először a bejelentővel vették fel a kapcsolatot, aki elmondta, hogy már két napja folyik a szomszédjánál az italozás, a hangos zene, ami az intézkedés napjától tűrhetetlenné vált. Ezek után a két rendőr megtalálta a zajforrás helyszínét, ahonnan hangos zeneszó és kiabálás hallatszott.

Ezzel kapcsolatosan szükséges a panaszos és barátnője előadására is hivatkozni. A panaszos előadta, hogy barátnője lakásán halk zene mellett beszélgettek, amikor csengetésre barátnője rendőröket engedett be a lakásba, akik az intézkedésüket, illetve a megjelenésüket a csendháborítással indokolták. A panaszos a Testület tanácsadóinak kérdésére úgy fogalmazott, hogy a lakásban említették a rendőrök a csendháborítást. Ezen előadással némiképp megegyezik a panaszos barátnőjének BRFK-hoz benyújtott beadványában foglalt azon kijelentése, miszerint a kiérkező rendőrök – egy szomszéd bejelentése miatt – a lakásánál azért csöngettek és kértek személyi igazolványt, hogy lássák azt, hogy nincsen sok ember a lakásban, illetve, hogy nincs buli és egyéb hangzavar, mindössze a panaszos tartózkodik ott. A panaszos barátnője – a panaszos előadásával megegyezően – arról számolt be, hogy halk zene mellett beszélgetett a panaszossal, miközben két rendőrt csengetésük után betessékelt a lakásba.

A Testület megítélése szerint a rendőrségre beérkezett bejelentés, valamint a helyszínen megtapasztalt körülmények alapján felmerülhetett a jogsértő cselekmény elkövetésének a gyanúja. Rögzítendő az is, hogy a rendőrök a panaszos azonosításával tudták megállapítani azt, hogy a panaszos milyen jogcímen tartózkodik a lakásban. **Mindezek okán jogszerűen került sor a panaszos otthonánál a rendőri megjelenésre, intézkedésre és panaszos azonosításra, ami által pedig nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

b) Az intézkedési kötelezettség jogszerűségének és magának a rendőri fellépés indokoltságának megállapítása után a Testület az értékelte, hogy jogszerűen került-e sor a magánlakásban való intézkedésre.

Az Rtv. 39. §-a szerint rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve az (1) bekezdés a)-j) pontjában felsorolt eseteket, kivételeket. E rendelkezésből kitűnik, hogy a rendőröket a jogszabályi háttér valóban feljogosítja a magánlakásba való belépésre, még akkor is, ha arra vonatkozó külön hatósági határozattal nem is rendelkeznek, valamint akkor is, ha bebocsátásra nem kerül sor.

A vizsgált esetben a rendőrségi iratok és a panaszos, valamint barátnőjének előadása megegyezik abban, hogy L. G. , azaz a panaszos barátnője engedte be a rendőröket a lakásba, mondván, hogy győződjenek meg maguk a rendőrök arról, hogy a lakásban mindösszesen ketten tartózkodnak, és nincs buli, habár a zene valóban halkán szól.

A magánlakásban való intézkedés jogszerűségének megítélésénél kulcsfontosságú volt azon kérdés, hogy a rendőrök a lakásba az arra jogosult személy bebocsátása alapján, avagy anélkül léptek be. **A fentiekből látható, hogy nincsen ellentmondás a rendőrségi és a panaszosi állítás között azt illetően, hogy a kiérkező első két rendőrt a panaszos barátnője engedte be a lakásba, így a tisztességes eljáráshoz való jog korlátozására jogszerűen került sor.** Szükséges utalni arra, hogy az iratokból az vált ismeretessé, hogy a panaszos úgymond vendégségben volt a fenti lakásban, azaz polgári jogi értelemben nem használta, nem birtokolta azt, ennek okán pedig a magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jog érintettsége nem állhatott fenn.

A panaszból az derült ki, hogy az intézkedő rendőrök erősítést kértek a rendőri intézkedés végrehajtásához, aminek következtében további rendőrök jelentek meg a helyszínen, így a lakásában is. A rendőrségi iratok úgyszintén arról tanúskodnak, hogy valóban erősítést kért az intézkedő r. főtörzsőrmester, valamint, hogy az elsőként kiérkező járőr pár, tekintettel arra, hogy a lakás ajtaja nyitva volt, oda be is ment. Arról a rendőrségi dokumentumok nem tesznek említést, hogy a helyszínre kiérkező további öt rendőr bement-e a lakásba vagy sem, illetve annak kifejezett cáfolatára nem került sor. Szükséges felhívni a figyelmet, hogy a BRFK ... Kerületi Rendőrkapitánysága a Testület első megkeresésére nem is jelölte meg – a konkrét kérdés ellenére sem – a megjelenő valamennyi rendőrt, csupán az újabb Testületi kérésre nyújtott tájékoztatást a helyszínen tartózkodó és intézkedő kilenc rendőrrel, azaz az először megküldött rendőrségi iratsomag nélkülöz minden arra vonatkozó adatot, amely a négy rendőrön felüli, további öt rendőr helyszínen való jelenlétére vonatkozna – abból ugyanis nem következtethető ki a tényleges rendőri létszám, hogy a rendőrség rögzíti: „L/14-es, L/16-os és L/akció” jelent meg a helyszínen. Itt kell megjegyezni azt is, hogy a helyszínen intézkedő kilenc rendőr közül mindössze két eljáró rendőr készített jelentést az ügyben – nevezetesen az előállításról és kényszerítőeszköz használatáról született jelentés, amelyet az (eredetileg intézkedést kezdeményező) r. főtörzsőrmester és r. őrmester járőrtársa írt alá, valamint a Testület megkeresésére ugyanezen r. főtörzsőrmester 2012. április 13-án készített egy újabb jelentése. Közvetlenül, a többi hét rendőrtől nem áll rendelkezésre adat arról, hogy mit láttak és tapasztaltak, illetve, hogy pontosan milyen intézkedést fogantatosítottak. Egyedül az derül ki, hogy az „L/14-es, L/16-os, illetve az L/akció” az ügyeletes utasítására a helyszínen megjelent, illetve, hogy az „L/14-es” a nyitott ajtóra tekintettel a lakásba belépett. Az „L/16-os” járőr párról csupán annyi ismeretes, hogy a panaszost a szolgálati gépkocsinhoz kísérte és előállította a rendőrségre. A r. főtörzsőrmester 2012. április 13-án kelt jelentésében egy közvetett utalás van arra, hogy az „L/16-os és az L/akció” szolgálat járőrei a nyitott bejárati ajtó előtt tartózkodtak.

A panaszos a Testület ügyfélszolgálatán úgy nyilatkozott, hogy kb. nyolc rendőr volt a lakásban, ugyanakkor a BRFK-hoz benyújtott panaszban megjelöli, hogy az elsőként intézkedő két rendőr után további két rendőr szó nélkül jelent meg a lakásban, majd további kettő, illetve újabb két, civil ruhás rendőr érkezett. A panaszos barátnője, L. G. a Testület ügyfélszolgálatán arról számolt be, hogy a helyszínre elsőként kiérkező két rendőr után további két, majd három (akik a lakásba már nem mentek be), illetve még két rendőr jelent

meg. L. G. BRFK-hoz benyújtott panaszában pedig úgy fogalmazott, hogy kb. hat rendőr volt bent a lakásban.

Abban tehát a panaszosi és a rendőrségi iratok – valamint a panaszos barátnője előadása – azonosak, hogy az először intézkedő r. főtörzsőrmester és r. őrmester után megjelenő járőr pár úgyszintén bement a lakásban. Az ugyanakkor egyértelműen nem megállapítható – részben a rendőrség által rendelkezésre bocsátott szűkös információ, részben pedig a rendőri, a panaszosi és L. G. előadásában megtapasztalt ellenmondás okán – hogy összesen hány rendőr tartózkodott a lakásban az intézkedést kezdeményező két rendőrön kívül. Ellenben tény az, hogy az elsőként megérkező erősítés – azaz az „L/14-es” járőr pár – bement a lakásba, mégpedig a rendőrségi tájékoztatást szerint, mivel az ajtó nyitva volt. A panaszos úgy fogalmazott, hogy „szó nélkül” lépett be a két további rendőr a lakásba.

A rendőrség nem jelölte meg a jogalapját és jogszabály adta indokát az „L/14-es” járőr pár magánlakásban való belépésének, holott az nyilvánvaló, hogy ők a lakásban tartózkodtak úgy, hogy oda nem bocsátotta be senki őket, illetve a lakásba való belépéshez hatósági határozattal sem rendelkeztek. A rendőrség továbbá az Rtv. 39. § (1) bekezdésében foglalt egyik kivételre sem hivatkozott az „L/14-es” járőr pár kapcsán, mindössze arra, hogy a nyitott ajtóra tekintettel ők a lakásba bementek. Ugyanakkor kétség nem fér ahhoz, hogy jogsértő cselekmény, illetve a jogszabályban megjelölt egyéb körülmény fennálltának gyanúja – valamint hatósági határozat és a jogosult bebocsátása – nélkül arra való tekintettel, hogy egy bejárati ajtó nyitott állapotú, a rendőr nem léphet be magánlakásba. **Erre tekintettel a Testület megállapította, hogy az „L/14-es” járőr magánlakásba való belépésének hiányzott a jogalapja, ami által kétség kívül sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

c) A Testület ezen a ponton foglalt állást abban a kérdésben, hogy a helyszínen megjelent rendőri létszám megfelelt-e az arányosság követelményének.

A Testület a helyszínen megjelent rendőri létszámot tehát abból a szempontból vizsgálta, hogy az megfelelt-e az arányos fellépés követelményének. Az Rtv. 15. §-a értelmében ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Figyelemmel volt továbbá az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Ebből pedig az következik, hogy a rendőrség működésével szemben alapvető követelmény, hogy ne veszélyeztesse az állampolgárok alapvető jogait.

Tényként állapítható meg, hogy a helyszínen elsőként két rendőr jelent meg, akik erősítést hívtak a helyszínre, amelynek végeredményeként mindösszesen kilenc rendőr, köztük járőrök és nyomozók jelentek meg és intézkedtek.

A Testület kérdésére a rendőrség, nevezetesen az intézkedő r. főtörzsőrmester a következőkkel indokolta az erősítés megalapozottságát: azért kért további járőrt a helyszínre, hogy az „atrocitásokat illetve szidalmazásokat más járőr is hallja, illetve az atrocitások elkerülése végett.”

A Testület álláspontja szerint a két rendőr mellett további hét rendőr helyszínen történő megjelenésével kapcsolatos döntés nélkülözött mindenféle arányossági megfontolást. Még ha a Testület kielégítőnek is tartaná az intézkedő rendőr azon érvelését, miszerint a további

atrocitások megakadályozása, valamint a panaszos és barátnője magatartásának tanúsítása volt az erősítés kérésének és megjelenésének a célja, még akkor sem lenne elfogadható a mindösszesen kilenc rendőr két fiatal nővel szembeni intézkedése, úgy, hogy egyébként a panaszos és barátnője kapcsán bűncselekmény elkövetésének gyanúja fel sem merült.

A Testület túlméretezettnek találta a helyszínen megjelenő rendőri létszámot, ezért megállapította, hogy a rendőrség megsértette az arányosság követelményét, amely a panaszos oldalán a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét idézte elő.

2) A panaszos kifogásolta, hogy az intézkedés során egyik rendőr sem igazolta magát. A panaszos kifejezetten kérte a rendőrök adatait, mire az egyik rendőrtől azt a választ kapta: „arról nem tehetek, hogy részegen nem tudja leolvasni a nevemet”.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint: „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.” Azaz az intézkedő rendőr köteles nevének közlése mellett azonosító számát is szóban elmondani az intézkedés alá vont személynek.

A Testület rendelkezésére álló rendőrségi dokumentumokban nincsen arra vonatkozó adat, hogy akár a nevüket, akár az azonosító számukat közölték volna a rendőrök. Az azonban tény, hogy mind a panaszos, mind pedig a panaszos barátnője konkrétan megnevezte azt a r. főtörzsőrmestert, aki a rendőrségi iratok szerint az intézkedést vezette.

Tekintve, hogy arra vonatkozó egyértelmű információ nem vált ismeretessé, hogy miképpen tettek, illetve, hogy egyáltalán eleget tettek-e az intézkedő rendőrök az azonosítási kötelezettségüknek, ezért indokoltnak tartotta Testület a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét megállapítani.

3) A panaszos kifejezetten sérelmezte előállítását, valamint azt, hogy annak indokát nem közölték vele, amely kérdésekkel kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

a) Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben és a további rendőrségi dokumentumokban az intézkedő rendőrök a panaszos előállítása indokaként a Rtv. 33. § (2) bekezdése f) pontjának jelölte meg. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

A rendőrség az előállítás alapjaként a csendháborítás szabálysértés továbbfolytatását jelölte meg. Az intézkedő r. főtörzsőrmester jelentése szerint az intézkedés kezdetén tájékoztatta a panaszos barátnőjét arról, hogy hangos a zene a lakásba, ami zavarja az épületben lakók nyugalma. Erre L. G. – amely momentum megegyezik mind a panaszosi mind pedig L. G. előadásával – betessékelt a rendőröket a lakásba, azért, hogy meggyőződjenek arról, hogy a zene nem hangos. A jelentések szerint a rendőrök azt tapasztalták, hogy a zene nagyon hangos, ezért felszólították a L. G.-t annak lehalkítására, mire L. G. odament a hifi toronyhoz, úgy tett, mintha a zenét lehalkítaná, de végül azt mégsem tette. A r. főtörzsőrmester felhívta a panaszos barátnője figyelmét arra, hogy a hangosan kihallatszó zene másokat zavar, illetve cselekményükkel szabálysértést követnek el. A jelentések szerint az első felszólítást további

két, a zene lehalkítására vonatkozó felhívás követett, amelyek eredményre úgyszintén nem vezettek, azaz a panaszos és barátnője nem tett eleget a rendőri kéréseknek.

Itt szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy a rendőrség a parancsnoki kivizsgálásban és a szabálysértési feljelentésben a jogsértő cselekmény alapjaként a „35/2006” önkormányzati rendeletre utalt, amely szerint fennállt a csendháborítás szabálysértése. Ezzel kapcsolatosan rögzítendő, hogy a rendőrség tévesen (amely törvényességi szempontból meglehetősen aggályos) hivatkozott a megjelölt rendeletre – amely 2009. április 1-jén hatályát veszítette –, ugyanis az intézkedés időpontjában a zaj- és rezgésvédelem helyi szabályozásáról szóló 12/2009. (III. 24.) XI. ÖK sz. rendelet volt hatályban. Utóbbi rendelet – intézkedéskor hatályos – 4. § (1) bekezdése szerint: „Létesítményt, berendezést telepíteni, üzemeltetni, bővíteni, bármilyen tevékenységet folytatni úgy szabad, ha a működéssel együtt járó zajkibocsátás a veszélyes mértéket nem haladja meg.”

A panaszos – aki ugyancsak azt állította, hogy azért hívták be a rendőröket, hogy megmutassák azt, hogy „semmi rosszat” nem csinálnak –, szemben a rendőri állítással, azt hangoztatta, hogy nem volt hangos a zene, de azt egyből lehalkították. A panaszos barátnője úgyszintén cáfolta a rendőrségi állítást, azaz a Testület ügyfélszolgálatán elmondta, hogy a „hifin” a maximum hangerő 30-as, az intézkedés alkalmával pedig 14-esen volt a zene. L. G. is úgy nyilatkozott, hogy a hangerőt kérésre levette.

Itt szükséges rögzíteni az érintett előállítási okkal összefüggésben azt, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint nem tartozik a Testület hatáskörébe a szabálysértési felelősség vizsgálata. Egyúttal szükséges visszautalni a Testület korábbi gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. szabálysértés vagy bűncselekmény gyanújára) hivatkozik, a Testület – az adott cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

A rendőrségi és a panaszosi előadás között a panaszosi magatartás tekintetében éles ellentét húzódik. Addig, amíg az intézkedő r. főtörzsőrmester azt állította, hogy a panaszos és barátnője nem volt hajlandó lehalkítani a zenét, a panaszos éppen ennek ellenkezőjéről számolt be – amelyet L. G. is megerősített – azaz, hogy a rendőri kérésére ők a hangerőt lejjebb vették. Rögzítendő, hogy a rendőri előadást a kikerkező erősítés járőrei („L/14-es, L/16-os, L/akció”) jelentéseikkel nem erősítették meg (jelentés nem készült részükről az ügyben), ahogy annak sincsen nyoma, hogy a rendőrök tanúkutatást végeztek volna, avagy, hogy valamely lakó az érintett lakásnál megjelent volna sérelmezvén azt, hogy a hangos zene továbbra is zavarja a nyugalmat. Azt is meg kell jegyezni, hogy a rendőrkapitányságon a panaszos jegyzőkönyvezett meghallgatására nem került sor, mindössze egy igazolást állítottak ki számára.

A megtapasztalt és a meglévő bizonyítékok alapján feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel az előállítás szükségzerűsége, jogszerűsége és arányossága kérdésében a Testület egyértelműen nem tudott állást foglalni, azért a személyes szabadság megsértése nem volt megállapítható.

Noha az előállítás jogszerűsége megállapíthatóságának a hiánya minden további, az előállításához kapcsolódó intézkedés és kényszerítőeszköz alkalmazás jogszerűségének vagy jogszerűtlenségének a megállapíthatóságát megkérdőjelezi, a Testület mégis indokoltnak tartotta elvégezni az előállítás indokának közlésére, a testi kényszer és a bilincs alkalmazásra vonatkozó értékelést, figyelemmel arra, hogy ezen körülményeket a panaszos kifejezetten sérelmezte.

b) A Testület ezután azt kísérelte meg tisztázni, hogy a panaszos megkapta-e a szükséges tájékoztatást az előállítás okáról és céljáról.

A kérdés értékeléséhez kapcsolódó jogszabályi rendelkezések a következőképpen szólnak. Elsőként ismét Rtv. 20. § (2) bekezdésére kell felhívni a figyelmet, amely szerint az intézkedés megkezdése előtt a rendőr köteles – mások mellett – az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel – ahogyan azt már fentebb ismertette a Testület – , ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell intézkedés tényét és célját elmondani.

Ezen előírás mellett az Rtv. 33. § (4) bekezdése közvetlenül az előállítás indokának közlésével kapcsolatosan tartalmazza a következőket: „Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani”.

A panaszosi állítással szemben az előállítás végrehajtásáról és kényszerítőeszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a harmadszori sikertelen – a hangoskodás és a zene hangerejének levételére vonatkozó – felszólítás után a r. főörzsőrmester közölte a panaszossal és barátnőjével, hogy szabálysértés felszólítás ellenére történő továbbfolytatása miatt állítják elő őket a rendőrségre.

A panaszos arról tett említést, hogy a r. főörzsőrmester azután közölte a többi rendőrrel azt, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt „most visszük be őket”, hogy a ő telefonjával felvételt kívánt készíteni az intézkedésről. Hozzátette ugyanakkor, hogy ezt nem neki mondták.

Meg kell jegyezni, hogy az egyes előadások között abban volt hasonlóság, hogy az intézkedés kezdetén az eljáró rendőrök a kiérkezésük okát a csendháborítás bejelentésének tényével magyarázták, ugyanakkor az kérdéses, hogy erre a lakásba való belépésük előtt vagy az után került sor. **Az azonban ilyen formán nem volt valószínűsíthető – ellentmondó információk okán –, hogy az előállítás indokának közlése a helyszínen megtörtént-e vagy sem, így nem volt megállapítható a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme.**

Tényként állapítható meg ellenben az, hogy az előállításról és annak időtartamáról az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján kiállított igazoláson nem jelölte meg a rendőrség az előállítás Rtv. szerinti jogalapját – ezt támasztja alá ugyanis mind a panaszos, mind pedig a rendőrség által megküldött dokumentum –, ami által sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Ennek kapcsán a Testület rámutat korábbiakban – így például a 300/2011. (X. 26.) számú állásfoglalásában – megfogalmazott azon álláspontjára, miszerint: „Az alakiség megtartása fontos garanciális követelmény, az arra vonatkozó

kötelezettség minden esetben fennáll, amely alól nincs jogszabályban rögzített kivételt biztosító rendelkezés sem. Amennyiben a rendőrség megszegi ezt az előírást, az a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmét eredményezi.”

4) A Testület ezt követően azt mérlegelte, hogy az intézkedés végrehajtása során alkalmazott kényszerítő eszköz megfelelt-e a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének. A panaszos előadta, hogy telefonjával – azt követően, hogy ő maga többször felszólította a rendőröket, hogy hagyják el a lakást, amely kérésére a rendőrök nem reagáltak, illetve azután, hogy a helyszínre erősítés érkezett – felvételt kívánt készíteni a rendőri intézkedésről, mire három rendőr ugrott oda hozzá, köztük a r. főtörzsőrmester is, majd kezéből kicsavarták telefonját, és két vagy három rendőr hassal lenyomta a kanapéra. A panaszos kezeit ezután hátra helyzetbe megbilincseltek, amely következtében – amiről ugyan látélet nem készült és nem is látható a sérülés – csuklója megdagadt. Miután a panaszost felállították a kanapéról és felöltöztették, egy rendőrnő a folyósón a falhoz nyomta és kb. 5 percig tartotta ott úgy, hogy felkarját nagy erővel feszítette és fogta. Ezen fogás következtében a panaszos felkarján a panasz Testület előtti előterjesztésekor is egy ujnyi, lilás nagyságú elszíneződés volt látható.

a) A bilincskalkulációval összefüggésben a Testület a következő megállapításokat teszi.

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. Ezen túl szükséges az Rtv. 19. § (2) bekezdésére utalni, miszerint jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A testi kényszerről az Rtv. 47. §-a úgy rendelkezik, hogy: „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.” A Szolgálati Szabályzat 39. §-a (1) és (2) bekezdése a) pontja szerint pedig: az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat. A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdése szerint: „A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”

Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, amelynek (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs

alkalmazásának eseteit: aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy akit egyedül intézkedő rendőr állít elő. Ugyanezen rendelkezés (6) bekezdése szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha egyrészt a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrészt az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítőeszköz alkalmazásáról szóló jelentés mindösszesen annyit rögzít a kényszerítőeszköz használata kapcsán, hogy arra azt követően került sor, hogy a panaszos és barátnője többszöri felszólításra sem „hagyták abba a cselekményt”. Ezen dokumentum szerint az Rtv. 47. §-a alapján alkalmaztak testi kényszert, valamint az Rtv. 48. § d) pontjára tekintettel, azaz ellenszegülés megtörése érdekében használták a bilincset, ami sérülést nem okozott. A parancsnoki kivizsgálás szerint a kényszerítő eszköz alkalmazásának kilátásba helyezésére a figyelmeztetés elhangzott, valamint a cselekmény abbahagyására irányuló – a „Törvény nevében” történő – felszólítás megtörtént, ennek ellenére az intézkedés alá vont személyek továbbra is passzív ellenállást tanúsítottak és nem álltak el a csendháborítástól. Az intézkedő rendőrök a testi kényszer során a panaszos és barátnője kezét – a passzív ellenszegülés megtörése végett és sérülést nem okozó módon – hátra feszítették, valamint bilincset alkalmaztak a további intézkedés biztonságos lefolytatása végett és a későbbi ellenszegülés megakadályozása céljából. Az intézkedő rendőr jelentése ezen kívül azon többletinformációt tartalmazza, hogy miután többszöri felszólításra sem halkította le a panaszos és barátnője a zenét, a r. főtörzsőrmester közölte velük, hogy testi kényszert fog alkalmazni. Erre a L. G. továbbra sem volt hajlandó lejjebb venni a zene hangerejét és nem hagyott fel a kiabálással, illetve obszcén szavakkal illetve az eljáró rendőrt, amelyet a többi helyszínen jelen lévő rendőr is hallott. A panaszossal és barátnőjével szemben ezután alkalmaztak testi kényszert, melyek során a kezeket hátrabilincseltek, mivel „megpróbáltak ellenállni”, illetve kibújni az intézkedés alól.

Tényként állapítható meg, hogy a panaszossal szembeni kényszerítőeszköz alkalmazásakor a helyszínen kilenc rendőr volt jelen. Azaz az intézkedő rendőrök annak ellenére döntöttek a bilincs alkalmazása mellett, hogy több mint négyszeres erőfölényben voltak az intézkedés alá vont két fiatal nővel szemben, úgy, hogy egyébként aktív ellenszegülésről, magatartásról a rendőrségi dokumentumok nem szólnak. A Testület megkísérelte a rendőrségtől megtudni, hogy miben nyilvánult meg a panaszos intézkedéssel szembeni ellenállása, illetve, hogy mit jelentett az, hogy a panaszos ki akart bújni az intézkedés alól, de a rendőrség nem nyújtott tájékoztatást a kifejezett kérdés ellenére sem. Egyetlen jelentés utalt arra, hogy panaszos ki kívánt bújni az intézkedés alól, illetve az ellenállás kapcsán az iratokból kizárólag passzív magatartásra lehetett következtetni. A Szolgálati Szabályzat ugyan lehetővé teszi a kényszerítő eszköz alkalmazását a passzív ellenállással szemben is, a Testület a vizsgált esetben azt mégsem tartotta indokoltnak. A Testület megítélése szerint ugyanis a L. G.

lakásában, nyilvánvaló rendőri erőfölény mellett, testi kényszerrel végrehajtott kezek hátra helyzetbe bilincselése során az eljáró rendőr/rendőrök nem vették figyelembe az Rtv. szerinti arányosság és fokozatosság elveket. A Testület álláspontja szerint akkor jártak volna el a rendőrök helyesen, ha ezen elvek szem előtt tartásával a bilincs alkalmazás mellőzésével egy kevésbé jog korlátozó eszközzel hajtották volna végre az intézkedést.

Erre tekintettel a Testület megállapította, hogy jogszerűtlenül került sor a panaszos megbilincselésére, ami által sérült személyi szabadsága és az emberi méltósághoz való joga, amely jogkorlátozást felerősít azon tény, hogy a panaszost hátra helyzetbe bilincseltek. A Testület a bilincs egyéb körülményeinek – így a figyelmeztetésre vonatkozó kötelezettség teljesülésének, illetve azon kérdésnek, miszerint a panaszos csuklója a bilincselés következtében bedagadt – külön értékelésétől eltekintett, figyelembe véve azt, hogy a bilincselést már önmagában is jogszerűtlennek minősítette.

b) A panaszos sérelmezte azon körülményeket is miszerint kezéből telefonját kicsavarta az egyik intézkedő rendőr, majd két vagy három rendőr lenyomta őt a kanapéra. A panasz szerint vélhetően mindezt azért tették a rendőrök, mert a panaszos felvételt kívánt készíteni az intézkedésről. Miután a panaszost a kanapéról felállították, egy rendőrnő a folyósón a falhoz nyomta és kb. 5 percig tartotta ott úgy, hogy felkarját nagy erővel feszítette és fogta, aminek következtében azon egy ujjnyi, lilás nagyságú véraláfutás keletkezett.

A rendőrség a kifejezett, konkrétan megfogalmazott Testületi kérdések ellenére az említett panaszosi kifogásokra semmiféle magyarázatot vagy cáfolatot nem adott; a r. főörzörmester jelentéséből csak az derült ki, hogy a panaszos kezeit hátracsavarták és megbilincseltek.

Figyelemmel arra, hogy a rendőrség semmiféle felvilágosítást nem adott a fenti körülményekről, különösen úgy, hogy a Testület második alkalommal is megkísérelte az adatszerzést a megválaszolatlanul maradt kérdésekre figyelemmel, a Testület a panaszos előadását fogadta el. Rögzítendő, hogy L. G. – hasonlóképpen a panaszoshoz –, arról számolt be, hogy a panaszost – akkor, amikor telefonjával felvételt kívánt készíteni – két rendőr lenyomta a kanapéra.

A Testület gyakorlata szerint, amennyiben a rendőrség a panasz tartalmának megismerését követően nem cáfolja a panaszos által előadottakat, úgy a Testület a döntését a panaszosi állításra alapozza. **A Testületnek kétségei merültek fel a rendőrség – panaszt egyébként több ponton is érintő – hallgatása okán, ezért elfogadva a panaszosi állítást megállapította ezen kérdéseket illetően az emberi méltósághoz, valamint a testi épséghez való jog sérelmét.**

5) A Testület végül azt vizsgálta meg, hogy milyen elbánásban részesült a panaszos az egész intézkedés során, tekintve, hogy a panaszos több ponton is utalt az agresszív, aránytalan rendőri fellépésre.

A Testület vizsgálatának alapját az Rtv. alapelvi szintű rendelkezései [2. § (1) bekezdés, 11. § (1) bekezdés] képezték. Ezek a rendelkezések ugyan kívül esnek az Rtv. 92.§ (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi, és értékeli.

Az Rtv. fentiekben már többször hivatkozott 2. § (1) bekezdése mellett a 11. § (1) bekezdés rögzíti azt, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. §-ának összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan vagy szükségtelen vagy akár túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban (pl. udvariatlan, megalázó hangnem, durva bánásmód).

Ezen kérdést illetően úgyszintén a panaszos előadásával ellentétesen adatokat tartalmaznak a rendőrségi iratok. A r. főörzsrőrmester arról adott számot, hogy az intézkedés az elejéről a végéig kulturált, megfelelő hangnemben zajlott.

A fent ismertetett állítások között meghúzódo feloldhatatlan ellenét miatt nem volt megállapítható, hogy az Rtv. hivatkozott rendelkezését megsértették-e az eljáró rendőrök vagy sem, ezért az emberi méltóság sérelme e tekintetben nem volt megállapítható.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben nem történt alapjogsérelem annak kapcsán, hogy két rendőr intézkedési kötelezettségének eleget tett a szóban forgó ingatlanon, illetve a magánlakásba belépett, sérült ugyanakkor a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga egyrésztől azért, mert további két rendőr is belépett a lakásba, másrésztől pedig mert a Testület eltúlzottnak, aránytalannak találta a rendőri létszámot. A Testület az ellenétes bizonyítékok okán nem tudott egyértelműen állást foglalni az előállítás jogszerűsége kérdésben, valamint abban, hogy a helyszínen a jogszabályi előírások szerint közölték-e a panaszossal az előállítás indokát vagy sem, ezért alapjogsérelem e tekintetben nem volt megállapítható, ugyanakkor kétség kívül megállapította a Testület a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az előállítás oka dokumentálásának, valamint a rendőri azonosítás elmulasztása miatt. Úgyszintén jogszerűtlenséget látott indokoltnak megállapítani a Testület a bilincselés és a testi kényszer (kanapéra nyomás, telefon kézből való kicsavarás, felkarszorítás) kapcsán, ami által sérült a panaszos emberi méltósághoz és testi épséghez való joga, viszont az intézkedés hangneme miatt alapjogsértés nem volt megállapítható. A Testület álláspontja szerint a megállapított jogsérelmek mértéke eléri azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet, megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. november 28.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET